

**RAN-1901130703010001**
**M.A. (Sem. - III) Examination March - 2026**
**(Paper - CC-7)**
**સામાજિક ક્ષેત્રનું અર્થશાસ્ત્ર**
**[ Total Marks: 50 ]**

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>સૂચના : / Instructions</b><br>(1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.<br>Fill up strictly the above details on your answer book<br>(2) પ્રશ્ન નં: 1 ફરજિયાત છે.<br>Question No. 1 is compulsory.<br>(3) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.<br>Figures of the right indicate full marks of the questions. | Seat No.:<br><input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/><br><div style="border: 1px solid black; height: 80px; margin-top: 10px;"></div> Student's Signature |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

- પ્ર.1. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. 10**
- માનવ સંસાધન વિકાસને અસર કરતા પરિબળો જણાવો.
  - NRHM નું પુરું નામ જણાવો.
  - ગરીબાઈના નિર્દેશકો જણાવો.
  - પૂર્ણ રોજગારી એટલે શું?
  - બેકારીની વ્યાખ્યા આપો.
- પ્ર.2. માનવ સંસાધન વિકાસ એટલે શું? માનવમૂડી અને લાંબાગાળાના આર્થિક વિકાસ વિશે સમજાવો. 13**
- અથવા**
- પ્ર.2. અ. વિકસિત અને વિકાસશીલ દેશોની સ્વાસ્થ્ય સમસ્યાના વલણો. 7**
- બ. ભારતમાં સ્વાસ્થ્ય આયોજનના ધ્યેયો. 6**
- પ્ર.3. ભારતમાં મૃત્યુદરને અસર કરતા પરિબળો વિશે સમજાવો. 13**
- અથવા**
- પ્ર.3. સ્થળાંતરનો અર્થ જણાવી સ્થળાંતરને અસર કરતા પરિબળો સમજાવો. 13**
- પ્ર.4. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) 14**
- વસ્તીશાસ્ત્રની અગત્ય સમજાવો.
  - વસ્તીશાસ્ત્રની ભારતીય સમાજ પરની અસરો.
  - ગરીબાઈના નિર્દેશકો.
  - સાપેક્ષ અને નિરપેક્ષ ગરીબાઈના ખ્યાલો.

## ENGLISH VERSION

- Q.1. Answer following questions in brief. 10**
- (1) State the factors affecting the human resource development.
  - (2) State the full form of NRHM.
  - (3) State the indicators of poverty.
  - (4) What is full employment?
  - (5) Define the unemployment.
- Q.2. What is human resource development? Explain human capital and long-term economic development. 13**
- OR**
- Q.2. (A) Trends of health problems of developed and developing countries. 7**  
**(B) The goals of health planning in India. 6**
- Q.3. Explain about factors affecting the death rate in India. 13**
- OR**
- Q.3. State the meaning of migration. Explain the factors affecting migration. 13**
- Q.4. Write short notes. (any two) 14**
- (1) Explain the important of demography.
  - (2) The effect of education on Indian society.
  - (3) The indicators of poverty.
  - (4) The concepts of relative and absolute poverty.
-